

**Fenland bendruomenės saugos bendrija
(FCSP)**

Buitinės žmogžudystės tyrimas – Irena

Suvestinė ataskaita

Ivadas

Atlikti šį buitinės žmogžudystės tyrimą (angl. *Domestic Homicide Review*, DHR) po Irenos nužudymo 2017 m. balandį nurodė Fenland bendruomenės saugos bendrija.

Į daugiabutį namą buvo iškviesta greitoji pagalba, jai pranešta, kad moteris susmuko.

Greitosios pagalbos darbuotojai rado Irenos kūną ir nustatė, kad ji mirė prieš kelias valandas. Namuose buvo kitų asmenų, įskaitant Irenos partnerį – nusikaltimo vykdytoją.

Vėliau atliktas tyrimas atskleidė, kad Irena mirė nuo sunkios pilvo traumos.

Nusikaltimo vykdytojas buvo suimtas ir apkaltintas Irenos žmogžudyste. Jis buvo teisiamas ir pripažintas kaltu dėl Irenos nužudymo. Jam skirta 17 su puse metų įkalinimo bausmė.

Tyrimo dalyviai

- Cambridgeshire policija
- Bendrosios praktikos gydytojas
- „Queen Elizabeth“ ligoninė
- Būsto tarnyba
- Fenland taryba

Komisijos nariai

Vardas ir pavardė	Institucija
Jon Chapman	Nepriklausomas pirmininkas ir autorius
Russell Wate	Pirmininko padėjėjas ¹
Claire Bruin	Cambridgeshire grafystės taryba (suaugusiųjų socialinės rūpybos tarnyba)
Vickie Crompton	Cambridgeshire grafystės taryba (bendruomenės vadovė, šeiminis smurtas / priklausomybė nuo svaiginančių medžiagų)
Claire Cooper	„Refuge“ (šeiminio smurto specialistė ir savanorė)
Selina Ashman	„SSS Foundation Trust“ (priklausomybių nuo narkotinių medžiagų ir alkoholio specialistė)
Sarah Gove	Fenland rajono taryba (būsto tarnyba)
Aaron Locks	Fenland bendruomenės saugos bendrija
Nina Burton	„Circle Housing“ būsto tarnyba

¹ Pirmininko padėjėjas yra nepriklausomas nuo visų institucijų ir nedirbo jokiaje vietinėje institucijoje ilgiau nei 8 metus. Jis nedalyvavo tyrime, bet organizavo visus komisijos posėdžius.

Igaliojimai

Komisijai buvo suteikti toliau nurodyti įgaliojimai.

Šio buitinės žmogžudystės tyrimo paskirtis yra:

- Nustatyti, kokias pamokas galima išmokti iš šios buitinės žmogžudystės: kaip vietiniai specialistai ir organizacijos atskirai bei kartu dirba stengdamiesi apsaugoti aukas;
- Aiškiai nurodyti, kaip tokios pamokos gali būti panaudotos institucijoms dirbant atskirai ir bendradarbiaujant, kokių veiksmų ir per kokį laiką joms imsis bei kokių pokyčių dėl to tikimasi;
- Pritaikyti šias pamokas apibrėžiant tarnybų atsaką, įskaitant atitinkamų nacionalinių ir vietinių politikų bei procedūrų pakeitimus, jei reikia;
- Užkirsti kelią šeiminiam smurtui ir žmogžudystėms bei gerinti tarnybų atsaką į bet kokį šeiminių smurtą ir teikti pagalbą smurto aukoms bei jų vaikams tobulinant koordinuotą įvairių institucijų veiklos metodologiją siekiant užtikrinti, kad šeiminių smurtas būtų identifikuojamas ir užkardomas kiek įmanoma anksčiau.

Kitos konkrečios sritys, kurioms skirtas šis tyrimas:

- Kokiu mastu prie tiriamos buitinės žmogžudystės prisidėjo piktnaudžiavimas alkoholiu?
- Ar yra kokių nors kultūrinių klausimų, į kuriuos reikia atsižvelgti šiame buitinės žmogžudystės tyrime (DHR)?
- Ar auka buvo izoliuota; jei taip, kokios problemos tai lėmė?
- Ar nusikaltimo vykdytojas vartojo steroidus ir, jei taip, ar tai aktualu šiame DHR?

Glausta chronologija

Irena buvo Lietuvos pilietė, persikėlusį į JK 2013 m. rugsėjį. Šio nusikaltimo vykdytojas buvo pažįstamas Irenai prieš ją persikeliant į JK, tai jis paskatino ją atvykti į JK.

Irena gyveno nuomojamame būste, kol jai kilo sunkumų mokant už nuomą; pastaruoju metu ji glaudėsi pas pažįstamus asmenis.

Ji dirbo palyginti menkai apmokamą darbą per agentūras, bet 2014 metais jai buvo diagnozuota rimta liga ir jai reikėjo nuolatinio gydymo.

Irena palaikė ryšį su Lietuvoje gyvenančia šeima ir kartais grįždavo pabūti su jais. Vieno iš šių vizitų metu ji apsilankė pas gydytoją dėl nerimo, nustatyta, kad jai „neseniai“ lūžo du šonkauliai.

Ir Irena, ir nusikaltimo vykdytojas reguliariai piktnaudžiaudavo alkoholiu. Šiek tiek prieš savo mirtį Irena sakė ketinanti grįžti į Lietuvą ir kreiptis dėl atitinkamo gydymo.

Irena turėjo labai mažai artimų draugų, informacija rodo, kad ji buvo izoliuota dėl savo kaip angliškai nekalbančios svetimšalės statuso, blogos sveikatos ir priklausomybės nuo nusikaltimo vykdytojo.

Kokie veiksniai svarbūs šiame DHR?

Kultūrinės problemos – Fenland rajone yra didelė lietuvių bendruomenė, bet jos nariai paprastai gyvena kartu ir mažai bendrauja už savo atskirų bendruomenių ribų. Šiai bendruomenei būdingas didelis kultūrinis nepasitikėjimas valdžios institucijomis. Daugeliui jos narių trukdo kalbos barjeras, nors daugelyje institucijų pasirinkta vertimo paslaugomis. Nei auka, nei nusikaltimo vykdytojas neturėjo jokių socialinių tinklų už savo bendruomenės ribų, nė vienas iš jų nekalbėjo angliškai.

Izoliacija – Irena turėjo mažai draugų, o silpna jos sveikata trukdė jai išsaugoti darbą ir palaikyti ryšį su kitais. Ji buvo apibūdinama kaip „nuolanki ir švelni“, yra duomenų, rodančių, kad ji jautė nerimą ir depresiją. Dėl šių priežasčių ji neabejotinai jautėsi vieniša.

Piktnaudžiavimas alkoholiu – Irena reguliariai piktnaudžiaudavo alkoholiu ir buvo apibūdinama kaip smarkiai gerianti. Girtavimo problema Fenland rajone, ypač imigrantų iš Rytų Europos bendruomenėse, yra didelė, buvo įgyvendinta kovos su girtavimu gatvėse iniciatyvų. Baudžiamojo proceso metu buvo pažymėta, kad piktnaudžiavimas alkoholiu buvo svarbus veiksnys ir Irenos, ir nusikaltimo vykdytojo gyvenime.

Kontroliuojamasis elgesys – tiesioginės informacijos arba pranešimų apie smurtą nebuvo, bet būta aiškių požymių, kad Irena buvo izoliuotas ir pažeidžiamas asmuo, priklausomas nuo nusikaltimo vykdytojo įtakos.

Išvados

Šiuo atveju atrodo, kad Irenos mirtis buvo stipriai susijusi su piktnaudžiavimu alkoholiu, jos izoliacija ir kontroliuojamuoju nusikaltimo vykdytojo elgesiu. Irenos pažeidžiamumą dar labiau padidino tai, kad ji ribotai mokėjo anglų kalbą ir neturėjo artimų draugų, jos negalėjimas rasti pastovų darbą dėl sunkios ligos ir mažos pajamos.

Šie faktai, taip pat nepakankamas JK kultūros supratimas ir žinių apie valstybinių bei savanorių organizacijų teikiamą paramą stygius, veikiausiai pavertė ją labai izoliuota ir todėl pažeidžiama.

1 rekomendacija:

FCSP turėtų aptarti šį atvejį su savo partneriais ir pristatyti jį įvairiuose specialistams bei

atitinkamoms institucijoms skirtuose renginiuose Fenland rajone kaip atskleidžiantį alkoholio ir kontroliuojamojo bei prievartinio elgesio poveikius. Kartu tai turėtų padėti suprasti, kaip pasiekti įvairias Fenland migrantų bendruomenes ir kitas mažumų grupes. Be to, tai turėtų apimti žinių apie piktnaudžiavimo alkoholiu padarinius perdavimą savanorių organizacijoms ir Fenland rajono tarybos kovos su alkoholio vartojimu iniciatyvai.

2 rekomendacija:

FCSP turi pasirūpinti, kad kiekvienos institucijos apsaugos strategijų vadovai įsitikintų, jog tiesiogiai su žmonėmis dirbantys darbuotojai geba atpažinti šios konkrečios formos šeiminio smurto požymius ir simptomus. Jei įsikišimas yra arba buvo nepakankamas, specialistai privalo žinoti, kad gali pranešti apie savo susirūpinimą aukštesnėms grandims – tai padės užtikrinti, kad būtų pateikti pranešimai ir kad institucijos turėtų galimybių aptarti problemas strateginėse specialistų diskusijose.

3 rekomendacija:

- (i) FCSP turi užtikrinti, kad sveikatos specialistai savo rajono klinikinių įgaliotinių grupėse (CCG) būtų skatinami užduoti aiškius klausimus apie šeiminį smurtą ir kad pranešimai kitoms paramos institucijoms būtų svarstomi individualiai siekiant tinkamiausios konkrečiam asmeniui paramos, pvz., su alkoholio / narkotinių medžiagų vartojimu susijusios paramos.
- (ii) FCSP turėtų paprašyti „Queen Elizabeth“ ligoninės valdybos peržiūrėti savo politiką ir klausimus apie šeiminį smurtą užduoti visiems pacientams, o ne tik tam tikrų kategorijų pacientams, kaip numatyta dabartinėje valdybos politikoje.

4 rekomendacija:

FCSP turėtų siekti, kad integravimo institucijos, pavyzdžiui, Įdarbinimo tarpininkų ir nederamų darbo santykių tarnyba (GLAA) prie FCSP, atnaujintų šeiminio smurto prevencijos migrantų populiacijoje politiką. Tai turėtų būti daroma siekiant maksimaliai padidinti viešumo galimybes darbo vietoje. Bandant išplėsti intervencinio galimybes gali būti naudinga bendro įvairių institucijų darbo kovoje su problemomis, susijusiomis su migrantų bendruomenės išnaudojimu, patirtis, įgyta vykstant „Operation Pheasant“² iniciatyvą.

5 rekomendacija:

FCSP turi siekti, kad vietinės būsto asociacijos ir paslaugų teikėjai stengtųsi gauti Šeiminio smurto prevencijos akreditaciją.

² Tai kelių institucijų iniciatyva, apimanti Fenland rajono tarybą, policiją, Vidaus reikalų ministerijos imigracijos kontrolės tarnybą, Įdarbinimo tarpininkų reguliavimo tarnybą (GLA), Jos Didenybės mokesčių ir muitų ministeriją (HMRC), Cambridgeshire priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo tarnybą.

6 rekomendacija:

FCSP turi stengtis užtikrinti, kad migrantų informavimo tarnybos (*Migrant Outreach*) darbuotojai dirbtų su komunalinių namų (HMO) gyventojais siūlydami konsultacijas ir rekomendacijas bei ieškotų šeiminių smurto požymių.

7 rekomendacija:

FCSP turėtų svarstyti, kaip pasitelkti savanorišką migrantų bendruomenės pagalbą įgyvendinant kovos su šeiminiu smurtu iniciatyvas, nes tai suteiktų daugiau intervencijos galimybių. Šią veiklą būtų galima pradėti su tiksline grupe, kuri padėtų parengti ryšių strategiją.